

DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020.29>

УДК 343.98

А. Д. Кошкарів,

старший науковий співробітник лабораторії інженерно-транспортних досліджень ХНДІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса, м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2906-0325>, e-mail: art602@ukr.net

РОЗСЛІДУВАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЧИНОВО- НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ НЕСПРАВНОСТЯМИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Розглянуто питання, які стосуються розслідування в кримінальних провадженнях дорожньо-транспортної пригоди та визначення причинно-наслідкових зв'язків між несправностями транспортного засобу. Визначено цілі та завдання огляду транспортного засобу слідчим. Зауважено порядок призначення експертизи технічного стану в кримінальному провадженні під час розслідування дорожньо-транспортної пригоди. Розглянуто питання, які фахівці розв'язують під час проведення автотехнічної експертизи технічного стану транспортних засобів. Виявлено можливі висновки судової експертизи після визначення технічного стану транспортного засобу на момент дорожньо-транспортної пригоди та оцінки цих висновків.

Ключові слова: розслідування, слідчий, експерт, судова експертиза, транспортний засіб, технічний стан, експлуатація, дорожньо-транспортна пригода, несправності, причиновий зв'язок.

Постановка наукової проблеми. Розслідування і судовий розгляд у кримінальних справах, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, а також рішення органами розслідування і судом питань про факти порушення водіями вимог Правил дорожнього руху, Правил технічної експлуатації, вимагають обов'язкового визначення технічного стану систем, що впливають на безпеку руху транспортних засобів. Сьогодні працівники поліції та слідчі не мають чіткої, науково-обґрунтованої методики перевірки технічного стану систем транспортних засобів, а форма протоколу огляду й перевірки технічного стану транспорту недосконала. Багаторічний досвід проведених судових автотехнічних експертиз в експертних установах Міністерства юстиції України та постійна робота з цими документами свідчать, що практично не траплялося жодного випадку, коли б протокол огляду та перевірки було заповнено правильно і він містив обґрунтовані та вичерпні відомості про технічний стан систем транспортного засобу, який брав участь у дорожньо-транспортній пригоді. У графах для фіксування стану систем транспортних засобів у деяких випадках зустрічаються технічні дані, які не мають зазначення документацій щодо здобуття цих самих

даних. Наприклад, у даних про довжину гальмівного шляху транспортного засобу під час контрольного гальмування взагалі не зазначено, якими засобами ці дані вимірювалися. У зв'язку із зазначеним вище розгляд питання щодо розслідування дорожньо-транспортної пригоди, яка виникла внаслідок несправності транспортного засобу, набуває все більшої актуальності, крім того, доцільно відзначити досягнення науково-технічного прогресу, що збагачують експертів новими методиками, які застосовують у кримінальному провадженні під час розслідування дорожньо-транспортних пригод¹.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання, які стосуються розслідування дорожньо-транспортної пригоди, що виникла внаслідок несправності транспортного засобу, досліджували такі вчені, як: В. А. Бекасов, Г. Я. Боград, Б. Л. Зотов, Г. Г. Индиченко, Н. М. Кресті², В. А. Іларіонов³, М. С. Романов, Д. Коллінз, Д. Морріс, Р. Баєтт, Р. Воттс⁴ та інші.

Мета статті. Визначення особливостей під час розслідування дорожньо-транспортної пригоди та з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між несправностями транспортного засобу; розглянути взаємодію слідчих дій з експертами, зокрема, у кримінальних провадженнях, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами.

Викладення основного матеріалу дослідження. Порушення кримінального провадження за фактом дорожньо-транспортної пригоди має певні особливостей, характерні тільки для цього складу злочину. Кримінальне провадження здебільшого порушують не щодо конкретної особи, а за фактом події (наїзд на пішохода, зіткнення транспортних засобів, виїзд за межі проїжджої частини, перекидання і т. ін.). Насправді, механізм цього виду пригод настільки складний і неочевидний, що на початку розслідування неможливо висловити судження про наявність чи відсутність у діях водія порушення Правил дорожнього руху України.

Успішному розслідуванню дорожньо-транспортної пригоди сприяє організація первинних дій на місці події. Після того, як дорожньо-транспортної пригода сталася, найчастіше робітники поліції або слідчі визначають і фіксують технічний стан систем транспортних засобів на місцях подій.

Огляд транспортного засобу слідчий здійснює з метою визначити механічний стан транспортного засобу, також маючи на меті й інші завдання:

- здобути достатні дані щодо чіткого опису загального стану транспортного засобу, які необхідно надати до суду;

¹ Бекасов В. А., Боград Г. Я., Зотов Б. Л., Индиченко Г. Г. Автотехническая экспертиза. Москва: Юрлит, 1967. 264 с.

² Кресті Н. М. Методические рекомендации по производству автотехнической экспертизы/под. ред. Б. М. Комаринца. Москва: ЦНИИСЭ, 1971. 112 с.

³ Жилинский Г. В. Судебная автотехническая экспертиза. Ч. III. Основы судебно-экспертного исследования технического состояния транспортных средств/под. ред. А. Б. Разумова. Киев: НИИСЭ, 1987.

⁴ Байэтт Р., Воттс Р. Расследование дорожно-транспортных происшествий; пер. с англ. А. А. Шалатова. Москва: Транспорт, 1983. 288 с.

- зафіксувати первинний стан транспортного засобу і пошкодження, яких транспортний засіб зазнав під час дорожньо-транспортної пригоди, з метою захисту цих пошкоджень від дефектів, що можуть виникнути під час транспортування та зберігання транспортного засобу;
- виявити суттєві відмінності між заводською технічною характеристикою транспортного засобу та його фактичними параметрами;
- переконатися в тому, що системи й механізми транспортного засобу, щодо яких фахівці виконують певні технічні розрахунки, дійсно могли виконувати свої функції;
- визначити, міг чи ні конкретний вузол транспортного засобу сприяти виникненню події;
- зафіксувати розміри первинних пошкоджень, що виникли під час удару, та вторинних пошкоджень і порівняти їх з пошкодженнями інших транспортних засобів та об'єктів;
- виявити сліди, на підставі яких можна робити висновки про контакт з іншими фізичними об'єктами, зокрема транспортними засобами, особливо в тих випадках, коли один з водіїв з місця пригоди зник;
- визначити, чи відповідає транспортний засіб вимогам нормативних документів, що регламентують його конструкцію і використання;
- ідентифікувати, вилучити, подбати про безпеку та процесуально закріпити будь-який предмет або об'єкт, який підлягає науково-технічному дослідженню;
- записати необхідні дані для подальшої організації слідчого експерименту з використанням непошкодженого транспортного засобу тієї самої марки й моделі ¹.

Результати цієї процесуальної дії фіксують у протоколі огляду й перевірки технічного стану транспортного засобу та фактично характеризують його стан.

Оскільки транспортний засіб є важливим елементом системи забезпечення безпеки дорожнього руху, тому потрібно з'ясувати відомості про його технічний стан. Якщо під час огляду виявлено несправність транспортного засобу, то слід з'ясувати, чи був автомобіль справним перед виїздом, коли і з яких причин ця несправність виникла. Якщо несправність виникла під час руху, необхідно визначити характер цієї несправності, її прояв і причину продовження руху. Одночасно потрібно з'ясувати відомості про осіб, відповідальних за технічний стан транспортних засобів, а якщо мав місце виїзд (на маршрут/лінію), то хто дозволив виїзд з автопідприємства.

Порушення особою, яка керує транспортним засобом і порушила Правила експлуатації транспортних засобів, що призвело з необережності до завдання тяжкої або середньої тяжкості шкоди здоров'ю людини, або

¹ Байтт Р., Уоттс Р. Указ. соч.

завдання значної шкоди, або смерті одного чи кількох осіб, у разі настання зазначених вище наслідків належать до кримінально каранних діянь за ознаками злочину, передбаченого ст. 287 Кримінального кодексу України «Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації»¹.

Виникнення дорожньо-транспортної пригоди внаслідок несправностей транспортного засобу найчастіше спричинено недостатнім контролем за технічним станом транспортних засобів і зумовленими ним несправностями. Це зазвичай фахівці визначають згодом, коли зібрані та проаналізовані всі відомості про те, що сталося, включно з тими, які не піддаються оцінці на підставі юридичних знань. Це можливо лише після проведення низки експертиз і співставлення їх результатів з рештою доказів. Тому на початковому етапі розслідування водія здебільшого допитують як свідка, а обвинуваченим він стає лише на етапі подальшого розслідування.

Слід зауважити, що в разі, якщо визначення причинових зв'язків може не потребувати спеціальних знань, тоді це здійснюють безпосередньо слідчий і суд. У тому разі, якщо спеціальні знання необхідні для визначення ознак причинового зв'язку призначають судову експертизу. При цьому експерт має право давати висновок про наявність або відсутність причинового зв'язку, про причини або наслідки в тих випадках, коли для з'ясування закономірностей розвитку явищ, що утворюють причиновий ланцюг, який експерт перевіряє, цілком вистачає його спеціальних знань.

У ч. 1 ст. 101 «Висновок експерта» Кримінального процесуального кодексу України (далі — *КПК України*) визначено, що висновок експерта — це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи.

У кримінальному провадженні для розв'язання питань, що потребують застосування спеціальних знань у галузі судової авто техніки, згідно зі ст. 110 «Процесуальні рішення», 242 «Підстави проведення експертизи», 243 «Порядок залучення експерта» КПК України, призначають судову автотехнічну експертизу².

Розслідування кримінального провадження за фактом дорожньо-транспортної пригоди та досвід судово-експертної роботи свідчать, що для розв'язання питань, які цікавлять слідчого, немає необхідності досліджувати технічний стан усього транспортного засобу. Транспортний засіб складають

¹ Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змінами та доповненнями)//*Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 25—26. Ст. 131.

² Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змінами та доповненнями)//*Там само*. 2013. № 9—10, 11—12, 13. Ст. 88.

системи, кожна з яких виконує свої конкретні функції, тому для розв'язання експертних завдань доволі визначити технічний стан основних систем, функціональна дія яких могла вплинути на розвиток події дорожньо-транспортної пригоди. Тому досліджують стан лише тих систем та елементів транспортного засобу, які впливають на безпеку дорожнього руху¹.

Завдання, які слідчий або суддя ставлять перед судовою автотехнічною експертизою, і об'єкти дослідження можуть бути надзвичайно різноманітні. Експертна практика свідчить, що дослідження технічного стану систем і їх елементів можна проводити в умовах, коли об'єкти перебувають на транспортному засобі або були раніше демонтовані з нього. Зі свого боку, транспортний засіб може мати несправності або пошкодження, що виникли в результаті дорожньо-транспортної пригоди, або не мати таких. Доволі часто на дослідження надходять окремі агрегати, вузли, сполучення й деталі, раніше зняті з транспортного засобу.

При цьому завданням автотехнічної експертизи технічного стану транспортних засобів (експертна спеціальність 10.2 «Дослідження технічного стану транспортних засобів») є визначення несправностей транспортного засобу, які загрожували безпеці руху, причин їх утворення та часу виникнення до дорожньо-транспортної пригоди (унаслідок неї або після неї), та розв'язання основних питань, зокрема:

- Якими є причини виникнення несправностей двигуна внутрішнього згорання?
- Які несправності, зважаючи на вимоги Правил дорожнього руху до технічного стану транспортного засобу, мала (мав) система (механізм, вузол, агрегат) цього транспортного засобу?
- Чи є в досліджуваному транспортному засобі несправності, які могли технічно спричинити виникнення ДТП?
- Коли виникли ці несправності — у момент дорожньо-транспортної пригоди, до неї чи в процесі її розвитку?
- Що спричинило відмову цього механізму, системи (рульового управління, гальмівної системи, ходової частини, системи освітлення тощо) транспортного засобу?
- Чи мав водій змогу виявити несправність до моменту дорожньо-транспортної пригоди?
- Чи мав водій технічну можливість запобігти пригоді за наявності цієї несправності?².

¹ Иларионов В.А. Судебная автотехническая экспертиза: ч. 2. Москва: ВНИИСЭ, 1980. 393 с.

² Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 02.06.2020).

Під час призначення та проведення судових експертиз у кримінальних провадженнях слід неухильно дотримувати вимог законів і нормативних актів, що визначають організацію, терміни, порядок проведення окремих видів експертиз, оскільки це має важливе значення для визначення фактичних обставин справи, правильного і своєчасного його розв'язання і винесення судом, відповідно до вимог ст. 9 «Законність» КПК України законно, обґрунтованого та вмотивованого рішення¹.

Коли буде визначено, що якась із систем не відповідає технічним вимогам до експлуатації або мають місце короткочасні або постійні порушення їхніх функціональних дій, а також у разі, якщо транспортний засіб пошкоджено в результаті дорожньо-транспортної пригоди, то перед слідчим виникає перелік інших питань, що стосуються технічного стану систем і впливу цього стану на механізм та результати події. Розв'язання цих питань потребує більш ретельного і тривалого дослідження із застосуванням спеціальних інструментів, приладів і пристосувань, з'ясуванням характеристик агрегатів і вузлів таких систем, виконанням демонтажу, розбірних робіт та ін. Такі дослідження елементів систем здійснюють у період виконання судової автотехнічної експертизи технічного стану транспортних засобів².

Транспортний засіб слід вважати технічно несправним, якщо його технічний стан не відповідає вимогам розд. 31. «Технічний стан транспортних засобів та їх обладнання» Правил дорожнього руху України, а також якщо є інші дефекти, за яких не можна забезпечити безпеку дорожнього руху³.

Дії водія слід розглядати як невідповідність вимогам Правил дорожнього руху України, якщо він експлуатує транспортний засіб з несправностями, про які йому було відомо, а також які він мав виявити в процесі експлуатації транспортного засобу.

Висновку про відсутність причинового зв'язку між такими діями (або бездіяльністю) водія і подією можна дійти, якщо експерт з'ясує, що і за відсутності технічної несправності водій не мав технічної можливості запобігти події у даній дорожній обстановці.

Причинового зв'язку між діями водія, який експлуатує технічно несправний транспортний засіб, і подією може не бути й тоді, коли водій мав змогу запобігти події і за наявності несправності. У цьому разі в причиновому зв'язку з подією може перебувати несвоєчасне прийняття водієм заходів щодо запобігання події⁴.

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: ...//*Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2013. № 9—10, 11—12, 13. Ст. 88.

² Жилинский Г. В. Указ. соч.

³ Правила дорожнього руху: затв. Постановою КМУ від 10.10.2001 р. № 1306 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п> (дата звернення: 05.06.2020).

⁴ Кристи Н. М. Указ. соч.

Загалом слід мати на увазі, що висновок судового експерта, на якому б міцному науковому фундаменті його не було засновано, зокрема виконаний експертом в категоричній формі, як і будь-який доказ, підлягає обов'язковому критичному оцінюванню з боку осіб, що призначили судову експертизу, перш ніж стати доказом. Відповідно до ч. 2 ст. 94 «Оцінка доказів» КПК України жоден доказ не має наперед встановленої сили, а ч. 1 цієї статті регламентує, що кожний доказ мають оцінювати з точки зору належності, допустимості та достовірності¹.

Висновки. Зважаючи на зазначені вище дослідження й аналіз, а також згаданий нормативний і науковий матеріал, зауважимо, що порушення кримінального провадження за фактом дорожньо-транспортної пригоди та визначення причиново-наслідкових зв'язків між несправностями транспортного засобу має низку особливостей, властивих тільки цьому складу злочину, але під час застосування спеціальних знань у галузі автотехніки (а саме: взаємодії слідчих з експертами) дає змогу розслідуванню з'ясувати причиново-наслідковий зв'язок між визначеними технічними несправностями транспортного засобу та виникненням дорожньо-транспортної пригоди, а головне — це визначити, чи порушила особа, яка керувала транспортним засобом, Правила експлуатації транспортних засобів, у разі настання дорожньо-транспортної пригоди.

References

- Bayette, R., Watts, R. (1983). *Rassledovanie dorozhno-transportnyh proisshestvij*. Moscow: Transport [in Russian].
- Bekasov, V. A., Bograd, G. Y., Zotov, B. L., Indichenko, G. G. (1967). *Avtotekhnicheskaja ekspertiza*. Moscow: Yuridicheskaya literature [in Russian].
- Ilarionov, V. A. (1980). *Sudebnaia avtotekhnicheskaja ekspertiza*. Moscow: VNIISE [in Russian].
- Instruktsiia pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen: zatverdzheno nakazom MİU Ukrainy (zi zminamy ta dopovnenniamy). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (data zvernennia 02.06.2020) [in Ukrainian].
- Kristi, N. M. (1971). *Metodicheskie rekomendatsii po proizvodstvu avtotekhnicheskoi ekspertizy*. Moscow: VNIISE [in Russian].
- Kryminalnyi kodeks Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)* (2001). № 25-26, p. 131. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (data zvernennia 02.06.2020) [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)* (2013) № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (data zvernennia 02.06.2020) [in Ukrainian].
- Pravyla dorozhnogo rukhu Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 10.10.2001 № 1306. Kyiv. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF> (data zvernennia 02.06.2020) [in Ukrainian].

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: ...//*Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2013. № 9—10, 11—12, 13. Ст. 88.

Zhilinskii, G. V., Razumov, A. B. (1987). *Osnovy sudebno-ekspertnogo issledovaniia tekhnicheskogo sostoiianiia transportnykh sredstv*. Kyiv: NIISE [in Russian].

А. Д. Кошкарров

**РАССЛЕДОВАНИЕ ДОРОЖНО-ТРАНСПОРТНЫХ
ПРОИСШЕСТВИЙ И УСТАНОВЛЕНИЕ ПРИЧИННО-
СЛЕДСТВЕННОЙ СВЯЗИ МЕЖДУ НЕИСПРАВНОСТЯМИ
ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ**

Рассмотрены вопросы, касающиеся расследования в уголовном производстве дорожно-транспортного происшествия и установления причинно-следственных связей между неисправностями транспортного средства. Определены цели и задачи осмотра транспортного средства следователем. Указан порядок назначения экспертизы технического состояния в уголовном производстве при расследовании дорожно-транспортного происшествия. Рассмотрены вопросы, решаемые при проведении автотехнической экспертизы технического состояния транспортных средств. Выявлены возможные выводы судебной экспертизы после установления технического состояния транспортного средства на момент дорожно-транспортного происшествия и оценивание этих выводов. Расследование и судебное разбирательство по уголовным делам, связанным с дорожно-транспортными происшествиями (а также решение органами расследования и судом вопросов о фактах нарушения водителями требований Правил дорожного движения, Правил технической эксплуатации) требуют обязательного установления технического состояния систем, влияющих на безопасность движения транспортных средств. В настоящее время работники полиции и следователи не имеют чёткой, научно обоснованной методики проверки технического состояния систем транспортных средств, а форма протокола осмотра и проверки технического состояния транспорта далека от совершенства. Многолетний опыт проведения судебных экспертиз в экспертных учреждениях Министерства юстиции Украины и постоянная работа с этими документами свидетельствуют, что практически не было ни одного случая, чтобы протокол осмотра и проверки был заполнен правильно и содержал обоснованные и достоверные сведения о техническом состоянии систем транспортного средства, участвовавшего в дорожно-транспортном происшествии. В связи с вышеуказанным рассмотрение вопроса о расследовании дорожно-транспортного происшествия, случившегося в результате неисправности транспортного средства, становится всё более актуальным, кроме того, целесообразно отметить научно-технический прогресс, который снабжает новыми методиками экспертов, привлекаемых в уголовном производстве при расследовании дорожно-транспортных происшествий. Возбуждение уголовного производства по факту дорожно-транспортного

происшествия и установление причинно-следственных связей между неисправностями транспортного средства имеет ряд особенностей, присущих только этому составу преступления, но при применении специальных знаний в сфере автотехники, а именно взаимодействие следственных действий с экспертами позволяет расследованию установить причинно-следственную связь между установленными неисправностями транспортного средства и возникновением дорожно-транспортного происшествия, а главное — это выяснить, нарушило ли лицо, управляющее транспортным средством, Правила эксплуатации транспортных средств, в случае наступления дорожно-транспортного происшествия.

Ключевые слова: расследование, следователь, эксперт, судебная экспертиза, транспортное средство, техническое состояние, эксплуатация, дорожно-транспортное происшествие, неисправности, причинная связь.

A. Koshkarov

INVESTIGATION OF TRAFFIC COLLISIONS AND ESTABLISHMENT OF CAUSE AND EFFECT RELATIONSHIP BETWEEN VEHICLES BREAKDOWNS

Issues related to the investigation of traffic collisions in criminal proceedings and establishment of cause and effect relationship between vehicles breakdowns are considered. The purposes and tasks of the vehicle inspection by an investigator are defined. The procedure for the appointment of a technical condition examination in criminal proceedings during the investigation of a traffic collision is indicated. The issues that are resolved while road-accident analysis of vehicles technical condition are examined. The possible conclusions of the forensic examination after establishing the vehicle technical condition at the time of the accident are drawn and evaluation of these findings is given. Investigations and trials on criminal cases related to traffic collisions, as well as investigating authorities and court decisions on the issues of violations by drivers of the requirements of Traffic Rules, Technical Operation Rules, require the mandatory establishment of the systems technical condition that affect the safety of vehicles.

Currently, police officers and investigators do not have a clear, scientifically substantiated methodology for checking the technical condition of vehicle systems, and the protocol form for examining and checking the technical condition of vehicles is imperfect. Many years of forensic examinations experience in forensic institutions of the Ministry of Justice of Ukraine and continuous work with these documents indicate that there was almost no case when an inspection report was filled in correctly and contained reasonable and comprehensive information on the technical condition of the vehicle involved in a traffic accident. In connection with the above, the consideration of the traffic accident investigation that arose as a result of a vehicle breakdown is becoming increasingly relevant. In addition,

it is advisable to highlight the scientific and technological progress that entails the development of new methods for forensic experts who are involved in criminal proceedings during investigation of traffic collisions. The initiation of criminal proceedings on the fact of a traffic collision and the establishment of cause and effect relationships between vehicle breakdowns has a number of peculiarities inherent only to this corpus delicti, but application of special knowledge in the field of automotive equipment, namely, interaction of investigative actions with forensic experts allows the investigation to establish a cause and effect relationship between identified vehicle breakdowns and the occurrence of a traffic collision, and most importantly to identify that a person driving a vehicle violated Vehicle Operation Rules in the event of a traffic collision.

Keywords: investigation, investigator, forensic expert, forensic examination, vehicle, technical condition, operation, traffic collision, breakdowns, cause and effect relationship.

Надійшла до редколегії 16.06.2020

Кошкарів А. Д. Розслідування дорожньо-транспортної пригоди та визначення причинно-наслідкових зв'язків між несправностями транспортного засобу// *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*: зб. наук. пр./редкол.: О. М. Ключов, В. Ю. Шепітько та ін. Харків: Право, 2020. Вип. 21. С. 422—431. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020.29>.